

Znojmo

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Znojmo

Nadmořská výška: 290 m n. m.

Počet obyvatel: 32 766

Adresa URL: www.znojmocity.cz

Okres: Znojmo

GPS souřadnice: 48.855911N, 16.054268E

První pís. zmínka: 1226 (798 let)

PSČ: 669 02

Historie obce Znojmo

Prostor města byl osídlen již v době prehistorické. V období velkomoravském se na protějším ostrohu rozkládalo jedno z největších velkomoravských hradišť (nynější Hradiště sv. Hippolyta), které chránilo brod přes řeku Dyji, kudy procházela obchodní cesta z české kotliny do Podunají. Hradiště, ležící asi 900 m severovýchodně od brodu na výšině nad levým břehem řeky, vystřídal v přemyslovské době před rokem 1100 hrad, vybudovaný v bezprostřední blízkosti brodu. Zakladatelem tohoto hradu byl kníže Konrád I. Brněnský.

Nejpozději po roce 1092 zde vzniklo údělné přemyslovské knížectví, v roce 1190 založil znojemský kníže Konrád II. Ota premonstrátský klášter v Louce. V letech 1222-1226 bylo Znojmo Přemyslem I. Otakarem vysazeno na královské město, první svého druhu na jižní Moravě, a opevněno silnými hradbami. Velký rozkvět Znojma nastal ve 13. a 14. století, kdy Znojmo mělo již dlážděné ulice, vodovod a dva špitály. Roku 1240 daroval král Václav I. probošství sv. Hypolyta společenství špitálních bratří a sester u sv. Františka v Praze, vzniklému z iniciativy sv. Anežky České, sestry krále Václava, z něhož se zanedlouho vytvořil řád křižovníků s červenou hvězdou.

V bezprostřední blízkosti hradu založil král Václav I. klášter minoritů (1226-1239), později zde vznikl i klášter klarisek (1271-1274). Po bitvě na Moravském poli (26. srpna 1278) byl ve společné klášterním kostele Nanebevzetí Panny Marie pohřben český král Přemysl II. Otakar (1279). V roce 1296 přenesl Václav II. pozůstatky svého otce do chrámu sv. Víta v Praze. V lednu 1307 se u znojemských minoritů sešli český král Rudolf I. se svým otcem římským králem Albrechtem I., aby zde vyhlásili nový řád poslušnosti panovníků na českém trůnu, který však kvůli brzkému Rudolfovu úmrtí a odlišné vůli české šlechty nikdy nevešel v platnost. Za vlády krále Jana Lucemburského bylo město několikrát zastaveno vévodům rakouským. V roce 1404 bylo jako bašta stoupenců moravského markrabího Prokopa Lucemburského dva měsíce bezúspěšně obléháno vojsky rakouského vévody Albrechta IV. a uherského krále Zikmunda. V husitských válkách v 1. polovině 15. století zůstalo město katolické a prokrálovské. Smrtí Zikmunda Lucemburského zde v roce 1437 vymřela dynastie Lucemburků. Po bitvě na Bílé hoře se ve městě v roce 1628 koná zemský sněm, na němž bylo pro Moravu vyhlášeno obnovené zřízení zemské, uzákoňující dědičnost Habsburků na českém trůnu a rekatolizaci. Roku 1645, za třicetileté války, dobyli zchudlé Znojmo během tří dnů Švédové pod velením generála Lennart Torstensona (1603-1651).

Koncem 17. století bylo město postiženo velkou epidemií moru, která si vyžádala téměř 800 obětí. Znojmo zasáhly i napoleonské války, poprvé v roce 1805, kdy tudy prošli Rusové i Francouzi před bitvou u Slavkova, a podruhé roku 1809, kdy se v blízkosti Znojma odehrála bitva mezi rakouskými a francouzskými

vojsky, známá jako bitva u Znojma. Znojemský hrad ztratil po porážce Turků u Vídně roku 1683 svůj strategický význam a ve zpustlém stavu jej císař Josef I. prodal Maxmiliánovi Františkovi z Deblína a jeho bratrovi, kteří jeho západní část přestavěli na zámek. Ve východní části zřídili pivovar. Od roku 1784 byl zámek využíván jako kasárna a špitál a od roku 1921 slouží Jihomoravskému muzeu. Z původního hradu se zachovala pouze románská rotunda sv. Kateřiny a do roku 1892 stála u vstupu z předhradí takzvaná Loupežnická věž.

Další rozvoj města Znojma nastal v 18. a 19. století v souvislosti s vybudováním císařských silnic do Brna, Prahy a Vídně, vybudováním propojovací Státní dráhy Vídeň-Hrušovany nad Jevišovkou-Brno s odbočkou na Znojmo (1870) a zejména Severozápadní dráhy

Vídeň-Znojmo-Jihlava-Nymburk-Praha/Děčín (1871). Nalezení ložisek kaolínu přispělo k rozvoji keramického průmyslu.

Slibný rozmach města umrtvila 1. světová válka. Rozvoj města v meziválečném období byl i nadále díky masivní výstavbě obytných domů dynamický, přesto se město začalo poprvé ve své historii potýkat se syndromem města na periferii. Vznik celní hranice mezi ČSR a Rakouskem, redukce provozu na Severozápadní dráze a další centralistická opatření pražské vlády do značné míry omezily vývoz tradičních znojemských komodit do rozlehlé spádové oblasti v okolí Vídně a přispěly ke zchudnutí značné části obyvatel Znojma. S koncem 2. světové války na jaře 1945 bylo Znojmo poškozeno několika nálety sovětských a amerických bombardérů. Přímý zásah dostala budova staré radnice, velké škody utrpělo vlakové nádraží. Německá branná moc město opustila těsně před příchodem Rudé armády (8. května 1945). Po komunistickém převratu v únoru 1948 došlo k postupnému uzavření hranic s Rakouskem. Znojmo se stalo tzv. hraničářským městem, „hrází proti imperialismu“.

